

РИЖИЯТ КОТАРАК

разкази

© Мартин Колев, автор

© Дамян Дамянов, художник на корицата и илюстрациите

© Сиела Норма АД

София • 2024

ISBN: 978-954-28-4894-3

МАРТИН КОЛЕВ

РАЖИЯТ КОТАРАК

разкази

@ ciela

На Лули.

Съдържание

МАРТЕНИЦИ / 7
КОСМОС ИЗЯДЕ ДОМАШНОТО МИ / 19
ГОРГОНА / 29
ЧЕРНИ КВАДРАТИ / 39
РИЖИЯТ КОТАРАК / 49
ДЕМОНСКА ДУПКА
<i>(Разказ от света на „Софийски магьосници“)</i> / 59
ВИЖДАМ ТЕ / 87
ВАРВАРА И НЕЙНИЯТ СИН / 96
ЛЯТНО ШИШЕ / 104
КРАЙБРЕЖНАТА КЪЩА / 117
БЕЗПЛАТНОТО БРЕНДИ / 129
МОНЕТА / 157
МАГ ЗИН / 175
ПОРТИЕРЪТ / 193
АРХИВ / 197
СЯНКА / 208
ПОСЛЕСЛОВ / 212

МАРТЕНИЦИ

Откакто се помнеше, Дамян ненавиждаше мартеници. Подозираше, че още от бебешката количка е наблюдавал с отвлечение как всеки март месец градът потъва в шарени гривни, венци и гердани. А мартениците ставаха все повече и повече. В детската градина бяха десетки, в началното училище – цели гузини, в гимназията – стотици...

Ето че отново беше първи март, най-противният ден в годината. Дамян въздъхна недоволно и си пробя път с лакти, за да се добере до спирката. Вече беше студент и най-големите му опасения се бяха сбъднали. Червено-белият апокалипсис официално бе настъпил. По улиците нямаше свободно място от наредени една до друга сергии и от купувачи, които грабежа стоката като подивели. Продавачите едва смогваха да се разплатят с всички, а в очите им блещукаше хищническо пламъче. Навярно наум си повтаряха отново и отново: „Ден година храни, ден година храни...“. Вятър залюля клоните на близките дървета. Те бяха оклюмани под тежестта на миналогодешната вече потъмняла реколта.

Най-сетне трамваят дойде. Дамян трябваше да прескочи няколко деца, събиращи мартеници от земята, за да се шумугне в него. Намести се до парното и си отдръхна. Миризливият търбух на трамвая щеше да му предостави временно убежище от масовата истерия.

„Добре – помисли си младежът. – Много добре даже...“

Макар че презираше общоприетата първомартенска традиция, той си имаше своя собствена. На днешния ден се опитваше всячески да избегне загължителното обкичване. Задачата не беше толкова проста, колкото звучеше.

Всяка случайна среща, всяко здрависване и дори помахване криеха опасност. А хората приемаха своите измислени ритуали страшно сериозно. В крайна сметка не върви да се соннеш някому само защото иска да те обкичи за здраве.

И тъй, Дамян от малък се мъчеше всяка година да се измъкне от безчетните гривнички и значки, всяка година почти успяваше... и неизменно се проваляше...

До днес!

Беше нужна концентрация, хитрост и дори малко акробатика. Цял ден Дамян странеше от познати, криеше лице в шала си и побягваше, щом си чуе името. Така успя да се предпази от произшествия. След лекциите си обаче допусна стратегическа грешка. Изкуши се да излезе в двора на Ректората, за да изпуши една цигара. Косьо Космогрума, негов колега, го забеляза чак от другия край на двора и свирна с уста:

– Ей, ето те и теб, значи!

Косьо тръгна към него и си заровичка из джобовете.

– Сори, човек, трябва да бягам! – Дамян изхвърча навън по-бързо от гима на цигарата си. – Ще изпусна трамвая.

По пътя към спирката се размина с още няколко познати, но ловко ги заобиколи. Дали наистина беше възможно? Дали този път вече щеше да успее? С всеки изминал час се доближаваше все по-близо до заветната крайна цел...

Дамян се облегна на мръсния прозорец и погледна навън. С търпението на ленив хамелеон София потъваше в тъмносиньо. Това бе любимата му част от деня, обичаше да слуша музика и да наблюдава смрачаващата се столица от седалката. Сега обаче виждаше само сергии, отрупани с всевъзможни гривнички, брошки, кукли, венци и гоблени. Въпреки разнообразието от украшения Дамян подозираше, че всичките носят един етикет: „Произведено в Кимтай“.

Изведнъж младежът се сепна и погледна телефона си.

„Седем часът! Кога стана толкоз... Трябва ми спешен план за действие.“

Потънал в доволство от спечелените битки, той съвсем бе забравил, че най-тежката те първа предстои. Живееше на квартира с още четирима души и за беда, една от съквартирантките му се казваше тъкмо Марта. Скоро апартаментът щеше да се напълни с много канени и още повече неканени гости. Влизането вероятно щеше да бъде най-опасната част, придружена от всевъзможни „Честит първи март!“, „Честита Баба Марта!“, „За много години, откога не сме се виждали?!“...

Дамян свъси вежди. Трябваше да обмисли придвижването си, да действа бързо и хладнокръвно. В битката срещу този пуст празник нямаше място за добри маниери.

„Може би е по-добре да закъснея“, помисли си. След час-два гостите щяха вече да са се събрали и да надигат за-гължителния коктейл „мартеница“ – бяло вино в едната ръка и червено в другата. Дамян трябваше да внимава с коктейла. Миналата година се беше поддал на очарованието му и сгафи броени часове преди финала. Доволно подпийнал, покани една непозната девойка на танц и след половин песен времето му вече беше мумифицирано в червено и бяло. На такива купони винаги имаше непознати девойки, които вземат традициите твърде присърце – те идваха въоръжени с по някой и друг плик резервни гривнички.

Трамваят изпъшка тежко и отвори врати. Цяла сюрсия пътници се втурна към оределите свободни седалки за експресен кръг на „Двама са малко, трима са много“. Една бабичка се забави и остана без място, а печелившите вкупом отбягваха смръщения ѝ поглед. Трамваят потегли отново, без да бърза за никъде.